

Sygn. akt I ACa 328/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta (spr.) SO del. Arkadia Wyraz-Wieczorek
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 7 grudnia 2016 r., sygn. akt I C 71/16

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 o tyle, że zasądzoną nim kwotę 90 000 złotych obniża do 60 000 (sześćdziesięciu tysięcy) złotych a w pozostałym zakresie powództwo oddala;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego 4 200 (cztery tysiące dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Arkadia Wyraz-Wieczorek	SSA Roman Sugier	SSA Elżbieta Karpeta
----------------------------------	------------------	----------------------

Sygn. Akt I ACa 328/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016r. Sąd Okręgowy w Częstochowie uwzględnił powództwo A. S. o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powoda związanych z krzywdą wywołaną śmiercią matki powoda w 2002r. Sąd Okręgowy zasądził z tego tytułu 90 000 zł. z odsetkami od 1 września 2013r.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 9 stycznia 2002r. doszło do wypadku drogowego, w którym matka powoda - D. S. (1), pasażerka samochodu A., poniosła śmierć na miejscu, a kierujący tym samochodem D. S. (2) – ojciec powoda doznał poważnych obrażeń. Stan zdrowia ojca powoda ulegał pogorszeniu i w dniu 11 stycznia 2004r. ojciec powoda zmarł. W chwili wypadku powód miał 4 lata, jego siostra miała 14 lat. Opiekę faktyczną i prawną nad osieroconym rodzeństwem objęła wówczas siostra ojca powoda – U. P.. Przed wypadkiem rodzice powoda osiąkali wysokie dochody z prowadzonej działalności gospodarczej. Matka powoda zajmowała się też prowadzeniem domu, większość czasu spędzała z małoletnim dzieckiem, zapewniała wsparcie ekonomiczne i finansowe. W związku ze śmiercią matki u powoda występuje subiektywne przeżywanie i odczuwanie obniżonego nastroju, brak jest objawów depresyjnych. Pomiędzy powodem a jego zmarłą matką istniała więź charakterystyczna dla relacji dziecko – matka, oparta na emocjach, które nie podlegają kompensacji w wyniku utraty obiektu. W następstwie utraty matki powód w trakcie rozwoju przejawiał zachowania dysfunkcyjne. Aktualnie nie zaobserwowano objawów psychopatologicznych w kręgu zaburzeń depresyjnych bądź innych zaburzeń psychicznych o charakterze reaktywnym, które mogłyby być związane ze śmiercią matki powoda. Ujawnia się natomiast nie w pełni adekwatny proces kształtowania osobowości, wymagający korekty przez oddziaływanie psychoterapeutyczne.

W postępowaniu likwidacyjnym, wywołanym zgłoszeniem w dniu 19 lipca 2013r. szkody pozwany wypłacił powodowi zadośćuczynienie i odszkodowanie w łącznej wysokości 50 000 zł.

Sąd Okręgowy przedstawił wykładnię przepisu art. 448 oraz art. 23 i 24 k.c., z której wynikało że powodowi należne jest zadośćuczynienie za śmierć matki w wyniku wypadku. Powód bez wątplenia doznał krzywdy w postaci zerwania więzi rodzinnej z matką, a jest to jedna z najsilniejszych więzi emocjonalnych. Ponieważ powód stracił wskutek wypadku w krótkim okresie czasu oboje rodziców Sąd Okręgowy uznał, że wypłacona przez pozwanego kwota 50 000 zł. nie rekompensuje tej krzywdy, co uzasadnia przyznanie powodowi dalszej kwoty 90 000 zł.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł pozwany zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w części zasądzonej 30 000 zł. z odsetkami ustawowymi. Zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez wadliwe przyjęcie zakresu bólu i cierpienia powoda w związku ze zgonem matki oraz wadliwe ustalenie zakresu naruszenia dobra osobistego powoda na skutek deliktu, a także dowolne ustalenie wysokości zadośćuczynienia w powiązaniu do określonego dobra osobistego i znaczne przekroczenie oceny wielkości krzywdy powoda w związku ze śmiercią matki, co skutkowało zasądzeniem kwoty zadośćuczynienia znacznie odbiegającej od zakresu krzywdy.

Apelujący wnosił o zmianę wyroku Sądu I instancji w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona.

Słusznie zauważa powód w odpowiedzi na apelację, że apelacja nie wskazuje przepisów, których naruszenie zarzuca, co miałoby doprowadzić do błędnych ustaleń. Jednocześnie jednak z treści apelacji jednoznacznie wynika, że apelujący podważa jedynie ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy na podstawie prawidłowo ustalonych okoliczności

faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia. Apelujący kwestionuje bowiem zarówno ocenę rozmiaru krzywdy powoda jak i związaną z nią ocenę wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia.

Poprawność dokonania tej oceny badana jest przez Sąd Apelacyjny w ramach prawidłowości zastosowania prawa materialnego, a taka kontrola instancyjna nie jest związana z koniecznością wskazania naruszonych przepisów. Kontrolę poprawności zastosowania prawa materialnego sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia przeprowadza bowiem z urzędu.

Z uzasadnienia Sądu Okręgowego jednoznacznie wynika, że oceniając rozmiar krzywdy powoda uwzględniono nie tylko zerwanie więzi rodzinnej z matką ale z obojgiem rodziców. Było to w okolicznościach sprawy nieuzasadnione nie tylko dlatego, że powód żądał zadośćuczynienia związanego z krzywdą wywołaną śmiercią matki, ale także dlatego, że kierującym pojazdem, który spowodował wypadek był D. S. (2) – ojciec powoda. Pozwany w niniejszej sprawie ponosi odpowiedzialność w ramach odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku, czyli właśnie D. S. (2).

Zgodzić należy się z apelującym, że niedostatecznie rozważył Sąd Okręgowy rozmiar naruszonego dobra osobistego powoda w postaci więzi łączącej dziecko z matką, w świetle okoliczności, że w chwili zerwania tej więzi powód, urodzony (...), miał zaledwie 3 lata i jeden miesiąc. Zasady doświadczenia życiowego, poparte oświadczeniem samego powoda złożonym w toku badania przez biegłego psychologa, wskazują, że powód nie pamięta matki, jak sam określił: nie ma jej obrazu w pamięci. Zgłaszana i w pełni wiarygodna tęsknota za matką stanowi uczucie nie skonkretyzowane na osobie D. S. (1). Jednocześnie jednak podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że więź emocjonalna łącząca dziecko z matką jest jedną z najsilniejszych więzi, a pozbawienie jej we wczesnym okresie życia, także wówczas gdy nie zdążyła się ukształtować w formie właściwej dla więzi łączącej matkę z dzieckiem, zdolnym do zapamiętania stanowi krzywdę o znacznym rozmiarze.

Uwzględniając zatem duży rozmiar krzywdy powoda wywołanej utratą więzi rodzinnej z matką, lecz wyłączając z tej oceny uczucie krzywdy wywołane utratą ojca, a także mając na uwadze fakt wypłacenia powodowi w postępowaniu likwidacyjnym kwoty 50 000 zł. Sąd Apelacyjny uznał, że zasądzona tytułem zadośćuczynienia kwota 90 000 zł. jest rażąco wygórowana, a odpowiednią sumą zadośćuczynienia w rozumieniu art. 448 k.c. stanowić będzie kwota o 30 000 zł niższa.

Apelacja pozwanego okazała się zatem w całości uzasadniona, dlatego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok został zmieniony, zgodnie z wnioskiem apelacji.

Nie było podstaw do korygowania orzeczenia Sadu Okręgowego o kosztach procesu, bowiem podstawę orzekania w tym zakresie stanowiła zasada stosunkowego rozdzielania kosztów wyrażona w art. 100 k.p.c. Pozwany w apelacji zgłosił żądanie zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, stąd – wobec znacznego uwzględnienia żądania pozwu – nie było podstaw do uwzględnienia tak sformułowanego wniosku apelacji.

Natomiast koszty postępowania apelacyjnego zostały w całości zasądzone od przegrywającego w całości ten etap postępowania powoda na rzecz pozwanego, a to na mocy art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 k.p.c. W ich skład wchodzi poniesiona opłata od apelacji i wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym.

SSO (del) Arkadia Wyraz – Wieczorek SSA Roman Sugier SSA Elżbieta Karpeta